

Білет №13. Пытанне №2. Партызанскі рух і падпольная барацьба на акупіраванай тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Пытанне 1. Прывядзіце факты, якія даказваюць, што барацьба супраць нацыстаў на акупаванай тэрыторыі Беларусі мела масавы характар.

Адказ:аналіз крыніцы 2 паказвае, што барацьба супраць нацыстаў на акупаванай тэрыторыі Беларусі сапраўды мела масавы характар. Гэта пацвярджаюць наступныя факты:

1. **Колькасць удзельнікаў:** У партызанскім руху ўдзельнічалі 374 тысячы чалавек, а ў падпольных арганізацыях - больш за 70 тысяч.
2. **Шырокая геаграфія:** Партызанскія атрады дзейнічалі па ўсёй тэрыторыі Беларусі, пачынаючы з першых дзён вайны. Да канца 1943 года яны кантралявалі 60% акупаванай тэрыторыі, ствараючы партызанскія зоны, у якіх усталёўвалася Савецкая ўлада.
3. **Маштаб нанесенай шкоды ворагу:**
 - о Знішчана больш за 500 тысяч гітлераўцаў.
 - о Пад адхон пушчана 11 128 варожых эшалонаў і 34 бронецягнікі.
 - о Разгромлена 948 штабоў і гарнізонаў суперніка.
 - о Знішчана 939 вайсковых складоў.
 - о Збіта і спалена 305 самалётаў, падбіта 1355 танкаў і бронемашын.
4. **Дыверсійная дзейнасць:** Партызаны актыўна праводзілі аперацыю "Рэйкавая вайна", разбураючы чыгункі і масты для дэзарганізацыі варожых перавозак.
5. **Падтрымка мірнага насельніцтва:** Партызанскія зоны сталі сховішчам для тысяч мірных жыхароў.
6. **Каардынацыя супраціву:** Для эфектыўнага кіравання партызанскім рухам у маі 1942 года быў створаны Цэнтральны штаб партызанскага руху (ЦШПР) пад кіраўніцтвам П.К. Панамарэнка.
7. **Паспяховыя аперацыі супраць варожага камандавання:** Напрыклад, мінскія падпольшчыцы Я.Г. Мазанік, Н.У. Траян і М.Б. Осіпава ліквідавалі генеральнага камісара Беларусі Вільгельма Кубэ. Падпольшчык Ф.А. Крыловіч зладзіў буйную дыверсію на станцыі Асіповічы, знішчыўшы эшалон з 30 танкамі "Тыгр".

Гэтыя факты даказваюць, што супраціўленне на тэрыторыі БССР не было лакальным або малалікім — яно стала ключавым элементам агульнай барацьбы супраць нацысцкай акупацыі. Беларусь апраўдана ўвайшла ў гісторыю як "партызанская рэспубліка".

Пытанне 2. Для чаго камуністы і камсамольцы заставаліся на акупіраванай тэрыторыі Беларусі?

*Адказ:*аналіз крыніцы 1 паказвае, што камуністы і камсамольцы заставаліся на акупаванай тэрыторыі Беларусі з мэтай арганізацыі і вядзення партызанскай і падпольнай барацьбы супраць нацысцкіх акупантаў. Іх асноўныя задачы ўключалі:

1. **Фарміраванне партызанскіх атрадаў-**
2. **Арганізацыя падпольных партыйных і камсамольскіх ячэек-**
3. **Дыверсійная дзейнасць**
4. **Агітацыйна-прапагандысцкая праца**
5. **Выведвальная дзейнасць**
6. **Захаванне савецкай улады ў падполлі**

Пытанне 3. Якія задачы ставіў ЦК КП(б)Б партыйным, савецкім і камсамольскім органам у тыле ворага? Прывядзіце факты, якія сведчаць аб выкананні настаўленых задач.

*Адказ:*аналіз крыніцы 1 і 2 паказвае, што асноўнымі задачамі ў тыле ворага было:

1. **Фарміраванне партызанскіх атрадаў**
2. **Развіццё падпольнай сеткі**
3. **Ажыццяўленне дыверсій**
4. **Вядзенне разведкі і прапаганды**
5. **Наступальны характар барацьбы**
- 6.

Факты, якія пацвярджаюць выкананне задач

1. **Маштаб партызанскага руху**
 - о Да 1943 года партызаны вызвалілі каля 60% акупаванай тэрыторыі Беларусі, дзе ствараліся партызанскія зоны.
2. **Развіццё падпольных арганізацый**
 - о У большасці гарадоў і раённых цэнтраў БССР дзейнічалі нелегальныя антыфашысцкія групы.
 - о Падпольшчыкі знішчалі важныя аб'екты і супернікаў акупацыйнай улады.
3. **Дыверсіі і "рэйкавая вайна"**
 - о Партызаны пусцілі пад адкос 11128 эшалонаў ворага, знішчылі 939 ваенных складоў, разграмілі 948 штабоў і гарнізонаў.
 - о Падпольшчыкі арганізавалі дыверсію на станцыі Асіповічы, знішчыўшы 30 танкаў "Тыгр".
4. **Прапагандысцкая праца і мабілізацыя насельніцтва**
 - о У падпольных умовах працягвалася адукацыйная дзейнасць, працавалі школы і бібліятэкі.
 - о Мірныя жыхары актыўна падтрымлівалі партызан, забяспечваючы іх харчаваннем і разведдадзенымі.
5. **Знішчэнне варожых лідэраў**

- о Мінскія падпольшчыцы А.Р. Мазанік, Н.У. Траян і М.Б. Осіпава ліквідавалі генеральнага камісара Беларусі Вільгельма Кубэ, што нанесла сур'ёзны ўдар па нямецкім кіраванні ў рэгіёне.

Пытанне 4. *Складзіце лагічны ланцужок, які ўстанаўлівае прычынна-выніковую сувязь паміж партызанскім і падпольным рухам на акупаванай тэрыторыі БССР і перамогай СССР у Вялікай Айчыннай вайне.*

Адказ: вось лагічны ланцужок, які дэманструе прычынна-выніковую сувязь паміж партызанскім і падпольным рухам на акупаванай тэрыторыі БССР і перамогай СССР у Вялікай Айчыннай вайне:

1. Напад нацысцкай Германіі → Акупацыя Беларусі

- Летам 1941 года нямецкія войскі акупавалі тэрыторыю БССР.
- Акупацыя суправаджалася масавымі рэпрэсіямі, знішчэннем інфраструктуры і рабаваннем.

2. Дырэктыва ЦК КП(б)Б → Разгортванне партызанскага і падпольнага руху

- 1 ліпеня 1941 года ЦК КП(б)Б выдае загад аб неадкладнай арганізацыі супраціву.
- Ствараюцца партызанскія атрады і падпольныя групы.
- У барацьбе бяруць удзел больш за 374 тыс. партызан і 70 тыс. падпольшчыкаў.

3. Масавыя дыверсіі → Дэарганізацыя нямецкага тылу

- Партызаны праводзяць аперацыі па знішчэнні чыгуначных шляхоў, складоў, мастоў і гарнізонаў.
- Падпольшчыкі ладзяць дыверсіі на стратэгічных прадпрыемствах.
- «Рэйкавая вайна» парушае забеспячэнне нямецкай арміі, знішчана больш за 11 128 эшалонаў ворага.

4. Падтрымка мірнага насельніцтва → Умацаванне партызанскіх зон

- 60 працэнтаў тэрыторыі Беларусі вызвалена партызанамі да 1943 года.
- У партызанскіх зонах працягвае працаваць савецкая ўлада, функцыянуюць школы і аэрадромы.
- Ажыццяўляецца сувязь з "Вялікай зямлёй", паступаюць боепрыпасы і харчаванне.

5. Паслабленне нямецкага фронту → Поспех Чырвонай Арміі ў наступе

- Дыверсіі і сабатаж у тыле аслабляюць баяздольнасць нямецкіх войскаў на фронце.
- Захопнікі змушаныя страчаць рэсурсы і войскі ў барацьбе з партызанамі.
- Вызваленне Беларусі Чырвонай Арміяй праходзіць хутчэй дзякуючы паспяховаму партызанскаму супраціўленню.

6. Агульная перамога СССР у вайне

- Парушэнне нямецкага забеспячэння, дэзарганізацыя кіравання, паслабленне войскаў - важныя фактары перамогі СССР.
- Канчатковае вызваленне Беларусі ў 1944 годзе ў рамках аперацыі "Баграціён".
- Уклад партызан і падпольшчыкаў прызнаны стратэгічна важным для перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.